

EIROPAS ZIŅAS

NR. 7. 2017. GADS

Iedeva jaunu jēgu ikdienai

Viens no jau par ikgadēju tradīciju kļuvušā labdarības maratona Dod pieci dalībniekiem un organizatoriem Toms Grēviņš (centrā) atzīst – bez Eiropas kolēģu atbalsta akcija Latvijā nebūtu izdevusies. Attēlā kopā ar eiroparlamentāriešiem Arti Pabriku un Sandru Kalnieti.

Labdarības maratona “Dod Pieci” komandai – Eiropas Pilsoņu balva

“Man tas ir iedevis jaunu jēgu tam, ko es vispār daru ikdienā,” par dalību **labdarības akcijā Dod Pieci** saka viens no tās dalībniekiem un organizatoriem **Pieci.lv** raidījumu vadītājs **Toms Grēviņš**. Katru gadu šajā labdarības akcijā tiek vākti līdzekļi lai atbalstītu, kādu noteiktu sabiedrības grupu. Taču tās organizatori uzsver – svarīga ir ne tikai saziņotā summa un konkrētais atbalsts. Būtiski ir arī runāt par līdz tam savā ziņā noklusētiem jautājumiem, kam ikdienā lielākā sabiedrības daļa nepievērš uzmanību vai tos izliekas nemanām.

Ar katru gadu **Dod Pieci** akcija kļūst populārāka, un līdzās ikgadējam līdzilvēku atbalstam, ko laikam visuzskatāmāk parāda arī augošā ziedo-

jumu summa, šogad rudenī akcijas organizatoru komanda saņēma arī **starptautisku atzinību – Eiropas Pilsoņu balvu**.

Tas ir Eiropas mēroga apbalvojums, ko Eiropas Parlaments ik gadu piešķir personām, grupām vai organizācijām par izciliem sasniegumiem un ieguldījumu, veicinot Eiropas Savienības (ES) iedzīvotāju savstarpējo sapratni un saliedētību, sekmējot pārrobežu sadarbību ES ietvaros, kas stiprina Eiropas garu. Balvu piešķir arī par ikdienas darbību, kas apliecina un sabiedrībā nostiprina Eiropas Savienības Pamattiesību hartā paustās kopējās vērtības – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti.

Ko mūsdienās vispār nozīmē labdarība, kāpēc tajā ir vērts iesaistīties un kādas sajūtas ir, saprotot, ka izdarītais novērtēts arī plašāk – visas Eiropas kontekstā? Uz sarunu par šiem jautājumiem aicinājām Tomu Grēviņu.

Interviju lasiet **2.–3.lpp.**

Eiropas ziņas ir Latvijas Ārlietu ministrijas, Eiropas Parlamenta Informācijas biroja Rīgā un Eiropas Komisijas pārstāvniecības (EKP) Latvijā kopīgs izdevums.
To finansē EKP.
Gaidīsim Jūsu komentārus, atsauksmes un ierosinājumus e-pastā: eiropas.zinas@gmail.com

Tā ir kopīga Eiropas ideja

Ar kādām sajūtām saņēmi Eiropas Pilsoņu balvu? Ko tas tev pašam nozīmē?

Sajūtas ir visai sirreālas, jo man vienmēr šķitis, ka ceļam pēc balvas kā trofejas vienmēr jābūt apzinātam. Tā kā sportistam – sportists dodas pēc balvas, jo viņš zina, ka tas ir augstākais novērtējums, ko viņš var dabūt. Bet šis ir savādāk, jo es neesmu neko apzināti darījis, neviens no mums šo nedara tāpēc, lai dabūtu kaut kādas balvas. Tāpēc tā sajūta bija ļoti patīkama, bet tanī pat laikā arī apmulsuma pilna. Vienlaikus – skaidrs, ka ir forši, ka tas, ko mēs darām, ir atzīts šādā veidā. **Kāpēc, tavuprāt, vispār viens labdarības projekts Latvijā, kas patiesībā ir ļoti lokāls, ir atzīts starptautiski, guvis visas Eiropas atzinību un licies svarīgi arī plašākā mērogā?**

Pirmkārt, tā ir daļa no daudz lielāka un plašāka Eiropas projekta. To nevar saukt par frančizi, jo francīze nozīmē, ka tu ievēro krāsas, sižeta modulus un vēl visu ko. Drīzāk tas ir tāds virziens, kas mums ir kopīgs ar vēl daudzām EBU radiostacijām, kuras arī šogad slien savas stikla mājas kur nu kurā. Tā ir kopīga Eiropas ideja, kas arī – vismaz mūsu gadījumā – ir izstrādāta neskaitāmās darba grupās kopā ar mūsu kolēģiem. *Dod Pieci* nekad nebūtu iespējams bez Eiropas Savienības, bez EBU. Ir būtiski to piezīmēt.

Otra lieta, ka pagājušajā gadā ar šo gandrīz 200 tūkstošu lielo ziedojumu *Dod Pieci* atzīmējās Latvijas labdarības akciju kartē kā vislielākais labdarības maratons, kas piesaistījis visvairāk līdzekļu kādam noteiktam jautājumam. Tas loģiski ir pievērsis mums daudz vairāk prožektoru kā pirms tam, jo tajā brīdī, kad tu esi numur viens, daudz vairāk cilvēku sāk interesēties, kas tas tāds ir un kas tur ir nepieciešams. Vēl tas, ko uzsvēra arī mūsu eiroparlamentārieši, ka tieši jauni cilvēki ar to nodarbojas un ir šo visu radījuši.

Kā tev pašam šķiet, vai tiešām ir izdevies ar to iekustināt kaut kādu daļu sabiedrības, jaunus cilvēkus, kas līdz šim par labdarību varbūt vispār nedomāja?

Vārds “šķiet” ir lietojams mākslā, nevis tik pragmatiskā lietā kā labdarības maratons. Man ir dati. Lai arī mēs līdz šim tiem nekad lielu vēribu neesam pievērsuši, dažus aspektus es katru gadu pavēroju. Tā būtiskākā lieta ir tā, ka, cik man ir zināms, līdz *Dod Pieci* visas labdarības akcijas kampaņas ir bijušas tādas, kurās 80 % ziedojumu ir garantējuši lieli uzņēmumi. Principā visas šīs lielās summas ir nākušas no lieliem uzņēmumu ziedojumiem. Savukārt, piem., pagājušajā gadā 95 % no saziņotās summas *Dod Pieci* ir tā, ko dažādi cilvēki ir salikuši, liekot pieciti pie pieciša klāt. Līdz ar to te nav runa par jaunu cilvēku iestaistīšanu – šeit mēs runājam par pilnīgi jaunu publiku, ar kuru mēs strādājam, kurai nekad nav bijis

nekāds sakars ar to, kas iepriekš ir noticis. Tāpat savā ziņā caur šo modeli – dziesma pret ziedošanu – mēs esam sākuši pilnīgi jaunu ziedošanas tradīciju, kāda līdz šim nav bijusi.

Kāpēc tev pašam tas liekas svarīgi? Kāpēc tu vispār tajā iesaistījies?

Man tas liekas svarīgi un es tajā iesaistījos, jo mēs meklējām sabiedriskajā medijā pareizo veidu, kā tiešām būt sabiedrībai noderīgiem. It īpaši sabiedriskā medija konstrukcijā popmūzikas stacijām ir visgrūtāk, jo visur šādas stacijas ir, tādēļ tiek jautāts: to taču dara arī kaudze ar citām stacijām, kas netiek finansētas no valsts budžeta, kāpēc jūs darāt to pašu? Tāpēc mēs sākām meklēt veidus, kā kļūt sabiedriski svarīgiem. Šī ideja mani vispirms pārsteidza jau formas dēļ, man viņa ļoti patika! Tā ir arī diezgan liela uzdrīkstēšanās priekš mūsu cilvēkiem, Latvijas publikas taisīt vairāku diennakšu garu pasākumu.

Tas, kas man bija skaidrs jau pirmajā mirklī, ka tas būs kaut kas nebijis un ārkārtīgi interesants piedzīvojums, it īpaši tiem, kas tajā iesaistīties un ap to darbosies. Un es neklūdījos. Taču izrādījās, ka tas ir interesants piedzīvojums arī visiem pārējiem, kas iesaistās no malas. Mēs ļoti ātri uztaisījām pirmo maratonu – principā divos mēnešos bijām gatavi sākt dziesmu atskaņošanu. Līdz ar to man īsti nebija laika pašam aptvert, kas mēs ar to atveram kaut kādas jaunas labdarības durvis. Bet ļoti labi, ka mūsu komandā ir stratēģis Jānis Erccs, kurš gan to visu ieraudzīja un jau no paša sākuma saskatīja tajā visā nevis tikai ziedojumu. Galu galā katru gadu mēs savācam kaut kam šos līdzekļus, bet, viņaprāt, nauda ir tikai daļa no formas. Daudz svarīgāk ir mainīt sabiedrības priekšstatus un vispār runāt par tēmām, par kurām ikdienā mēs nerunājam vai kurām paejam garām.

Ja runājam ne tik daudz par kopējo konceptu, bet tīri personīgi – ko tas tev nozīmē? Šajos gados ir bijušas visādas epizodes, tu esi arī apraudājis akcijas laikā. Ko tas tevi ir mainījis, tavā attieksmē pret lietām?

Man tas ir iedevis jaunu jēgu tam, ko es vispār daru ikdienā. Cilvēkiem, kas ilgus gadus dara to, ko es daru radio ēterā.. Šo darbu nevar darīt visu dzīvi, ja nav kaut kādu mirkļu, kas paspilkina nozīmi tam, kāpēc tu tur esi. Katras lielas radio personības biogrāfijā šādi mirklī ir atrodami. Pirms *Dod Pieci* sākās, jāatzīst, ka es tam tā īpaši nebiju pievērsis uzmanību un man nešķita svarīgi domāt par to, vai no darba, ko es daru, ir kāda lielāka jēga par to, ka cilvēks uzzina pareizu laiku vai ka uz Krasta ielas ir sastrēgums. Es arī pieļauju, ka šī sajūta ir iluzora, bet sajūta ir tāda, ka tajā brīdī, kad mēs esam tur iekšā, stāstām šos cilvēku stāstus un atskaņojam viņu izvēlētos dziesmas, ka tajā brīdī mēs beidzot darām kaut ko jēg-

pilnu, kaut ko tādu, no kā rodas taustāms labums. Kad tu esi tajā stikla studijā un redzi, kā tie eiro visu laiku krīt, tas rada tādu visai utopisku kopsajūtu...

.. ka kaut kas grandiozs, kaut kas liels tiek darīts?

Jā.

Dalība akcijā ir tev palīdzējusi noticēt cilvēku labestībai, tam, ka cilvēki joprojām spēj būt līdzjūtīgi?

Kopš pirmā *Dod Pieci* es ne reizi neesmu kritizējis sabiedrību un arī negrasos to darīt. Tādā ziņā, ka šis parāda to, cik ļoti mēs esam daudzšķaitnaini un vienlaikus vienoti vienas idejas vārdā. Šī visa projekta būtība ir būt absolūti liberāliem, un tā es arī to izjūtu. Man personīgi tas ir nodzinis ikdienas skepsi, ko mūsdienās ir viegli dabūt, jo mēs dzīvojam ļoti tumšos apstākļos.

Kā jūs izvēlaties tēmas katru gadu? Līdz šim jūs esat atbalstījuši seniorus, bērnus ar īpašām vajadzībām, onkoloģijas pacientus. Šogad atkal bērnus.

Šogad tas stāsts par bērniem ir cits. Iepriekšējā reizē tas bija par ģimeni, par to, kā tā spēj turpināt būt ģimene arī tad, ja ir kāds, kurš visu laiku ir jāuzmana, arī tad, kad tam kādam ir 16 vai 26 gadi. Šoreiz stāsts ir no abām pusēm – stāsts ir par ģimeni, kurā viss mainīsies, jo tajā ienāks jauns iedzīvotājs, ienāks nevis dabiskā ceļā, bet pēkšņi būs ar kaut kādu noteiktu vecumu. Un stāsts no otras puses ir par šo bērnu, kurš to ģimeni gaida.

Kad mēs šo visu katru gadu no jauna sākām, mūsu uzdevums ir skatīties, ko mēs varam mainīt, šai tēmai ir jābūt tādai, par ko ļoti plaši netiek runāts. Šoreiz, pateicoties tam, ka ļoti agri sākām pie šī gada idejas strādāt, pieslēdzāmies sistēmas bērnu projektam, kas bija tikko sācies arī lielajā Latvijas Radio, un nolēmām, ka mēs arī to varētu atbalstīt. Un vēl arī tas fakts, ka tik drausmīga ir plaša starp ģimenēm, kuras jebkad ir domājušas, ka varētu uzņemt savā ģimenē kādu bērnu no bērnunama, pret to skaitu, cik šo bērnu ir... Tas mums nenāca pat prātā, kad sākām visu to pētīt. Tā īstenībā arī ir tā noklusētā problēma, par ko šogad runājam.

Minēji, ka visas līdzšinējās tēmas, ko esat izcēlušī, ir noklusētās problēmas Latvijā. Vai var teikt, ka tas ir tas, kas ir aktuāls arī plašāk – reģionā, Eiropā? Vai arī jūs izceļat tomēr lokālas problēmas?

Citas Rietumeiropas valstis šajā tīklā vāc naudu vai nu videi, vai Āfrikas valstīm, kaut kam, kas savā ziņā ir attālināts no pašiem. Kad mēs šo visu sākām, mums teica – ejiet pie *Sarkanā krusta* vai UNICEF. Mums jau no sākuma tas nelikās pareizi, jo mums ir pietiekami daudz lietas, kuras ir jāatrisina tepat. Tad, kad nopietni sāc uz tām skatīties, saproti, ka to mazāk nekļūst. Vienkārsi katru gadu ir iespēja pavērt vaļā atkal vienas konkrētas durvis. Līdz ar to – mēs esam lokāli un ar to lepojamies! Taču ticu, ka pienāks brīdis, kad mums

Eiropas Pilsoņu balvas pasniegšanas ceremonijā

būs jārunā arī par kopīgajām lietām. **Tieši gribēju jautāt – skatoties uz kopējo sabiedrības attīstību, kā tev liekas, vai ir tā, ka mums arī tā labklājība aug un pienāks brīdis, kad arī jūs savā akcijā varēsiet vākt naudu, piemēram, Āfrikas bērniem?**

Par to šaubu nav, bet tas jau nebūs mans vai tavs, vai kāda cita jautājums. Primāri būs tas, vai mēs kā sabiedrība jutīsimies tā, kā, piemēram, somu sabiedrība, kura uzskata, ka viņiem viss ir skaisti..

.. un ka vajag dot tālāk.

Jā. Piemēram, zviedri bija pirmie, kas izmēģināja vides tēmu pagājušajā gadā, viņiem tas lielais temats bija globālā sasilšana. Un man šogad vienā pasākumā kāda meitene prasīja – kad mēs runāsim par vidi? Man liekas, ka šīs idejas aizsācējiem holandiešiem ir feina tēma, kas it kā ir lokāla, bet tai pat laikā izplešas. Viņiem ir par to, kā bēgļu bērniem, kas ir šķirti no vecākiem, kā viņiem atkal satikt savu ģimeni. Skaidrs, ka tā ir laika garām atbilstoša tēma – it kā starptautiska, bet tai pat laikā to var paņemt arī lokāli.

Tagad, kad ir divas nedēļas līdz maratonam, grūti pateikt, kā tas tālāk iegriezīsies, un nav arī tā, ka tagad kāds kaut ko ļoti daudz zinātu par nākamā gada maratonu. Vispirms iziesim cauri šim, tad izgulēsimies un janvārī apsēdīsimies, sapratīsim, kas un kā bija un kur un kā mēs dodamies tālāk.

Nāk Ziemassvētku laiks, sākas advente. Varbūt tev ir kāds novēlējums citiem?

Jauku mūziku lai klausās! Man liekas, ka tas ir tas, kur mēs varam ārpus vecīšiem ar bārdiņām, noteiktām filmām un dāvanām vienmēr atrast kaut ko lielāku, kaut ko, kas stāv pāri šim brīdim un laikam. Man, piemēram, vissvarīgākā detaļa svētkos ir mūzika. Pirms mājās sanāk ciemiņi, es ļoti ilgu laiku veltu, lai saprastu, kas ir tas, kam būtu jāskan, jo tas ir noskaņas radītājs. Tāpēc arī *Dod Pieci* – tā arī ir mūzika, kas palīdz citiem.

Tavuprāt, kas ir viseiropiskākā Ziemassvētku dziesma, ko pazīt visā Eiropā un kas vislabāk rada svētku noskaņu?

Paliksim pie klasikas, pie šīs pašas Vācijā uzrakstītās *Klusa nakts, svēta nakts*. ■

Tā ir diezgan liela uzdrīkstēšanās priekš Latvijas publikas taisīt vairāku diennakšu garu pasākumu

NOTIKUMI UN IESPĒJAS

Eiropas Sociālajam fondam 60

Šogad aprit 60 gadi kopš ne tikai Eiropas Savienības (ES) pamata – Eiropas Ekonomikas kopienas – izveidošanās, bet arī visnenākā ES fonda dibināšanas. Eiropas Sociālā fonda (ESF) investīcijas Latvijā tiek ieguldītas kopš 2004. gada, kad Latvija pievienojās ES.

ESF investē Eiropas iedzīvotājos un viņu prasmēs jebkurā dzīves posmā — fonds atbalsta bērnus, jauniešus, studentus, strādājošos, bezdarbniekus, cilvēkus ar invaliditāti, veselības aprūpes pakalpojumu saņēmējus un seniorus.

[Fonda mājas lapā internetā](#) arī jūs varat uzzināt, kādās jomās varat saņemt ESF atbalstu.

Uzņemšana jauniešiem sākusies

Nule kā sākusies projekta *Jauniešu garantijas* ziemas uzņemšana, kurā var pieteikties apgūt profesiju īsā laikā un bez maksas. 2018. gada sākumā mācības 64 darba tirgū pieprasītās profesijās būs iespēja uzsākt 24 profesionālās izglītības iestādēs visā Latvijā. 39 profesijās mācības notiek pusotru gadu un pieteikšanās rit līdz 12. janvārim, savukārt 25 profesijās mācības ilgst gadu un tajās dokumentus var iesniegt līdz 23. februārim.

Programmā var pieteikties nestrādājoši jaunieši vecumā no 17 līdz 29 gadiem, kā arī strādājoši vai pašnodarbināti jaunieši, taču tikai tad tikai no 17 līdz 24 gadu vecumam. Mācības ļauj saņemt stipendiju no 70 līdz 115 eiro mēnesī, ja jauniešs ir sekmīgs, kā arī nepieciešamos mācību līdzekļus, bezmaksas vietu dienesta viesnīcā un karjeras atbalsta pasākumus.

Valsts izglītības attīstības aģentūras pārstāve Elīna Purmale-Baumane iepriekš intervijā Latvijas Radio, aicinot izmantot projekta iespējas, norādījusi, ka šī varētu būt

pēdējā uzņemšana tajā. Pēc viņas teiktā – no programmas beidzējiem 70% pēcāk veiksmīgi uzsāk darba gaitas.

Plašāku informāciju par programmu un pieteikšanos tajā [meklējiet internetā](#).

Saskaņā ar EUROSTAT datiem, kas publicēti iepriekš, jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem bezdarba līmenis Latvijā patlaban samazinājies līdz 13,6 %. Savukārt nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) statistikas dati liecina, ka jauniešu bezdarbnieku īpatsvars visu reģistrēto bezdarbnieku kopskaitā kopš 2013. gada ir samazinājies no 9,5 % līdz 6,8 %.

Baltijas pieredze rāda hibrīddraudu nopietnību

Baltijas valstu pieredze ir veidojusi izpratni par hibrīddraudu nopietnību, novembra beigās piedaloties Briselē bāzētās domnīcas “Eiropas draugi” (Friends of Europe) organizētajā [īkgadējā drošības politikas samitā](#), uzsverusi Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica. Šogad samits bija veltīts Eiropas kaimiņattiecībām un drošībai Eiropā. Latvijas pārstāve savā uzrunā norādīja, ka dažādu ietekmes līdzekļu kombinācijas, tai skaitā, kiberuzbrukumi, informācijas kampaņas, hibrīddraudi, ko pieredzējam Ukrainā, ir novērojamas arī Eiropā. Krievijas pielietotās hibrīdās metodes rada nedrošību un neprognozējamību drošībai Eiropā un arī ārpus tās robežām. Turklāt Baltijas valstis jau labu laiku saskaras ar politiski motivētiem kiberuzbrukumiem valdību tīkliem un masu medijiem. Kā piemēru Z. Kalniņa-Lukaševica minēja Cert.lv publicētos datus, kas liecina, ka 2016. gadā Latvijā reģistrēti aptuveni 600 000 kiberincidenti, no kuriem aptuveni 3000 bija augsta riska. Savukārt politiski motivēti kiberuzbrukumi, saskaņā ar Cert.lv aplēsēm pagājušā gadā bija aptuveni seši simti.

Pārliecināti par Eirozonu

Eirozonas ekonomiskās pārliecības indekss (ESI) šā gada novembrī palielinājies līdz 114,6 punktiem, un līdz ar to reģistrēts augstākais tā līmenis kopš 2000. gada oktobra, [liecina Eiropas Komisijas \(EK\) jaunākie dati](#), vēsta LETA. Pārliecība palielinājusies starp patērētājiem un visās aplūkotajās nozarēs, izņemot mazumtirdzniecības sektoru. Savukārt ES valstīs indekss pieaudzis pat līdz 114,3 punktiem, kas ir augstākais līmenis kopš 2007. gada jūnija.